

Asia: VN/29409/2022

Valtioneuvoston asetus varautumissuunnitelmaan sisällytettävästä sähkönkäyttöpaikkojen etusijajärjestyksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vesilaitosyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto varautumissuunnitelmaan sisällytettävästä sähkönkäyttöpaikkojen etusijajärjestyksestä.

Vesilaitosyhdistys (VVY) on vesihuoltolaitosten toimialajärjestö. Jäseninäemme on noin 300 vesihuoltolaitosta kattaen noin 90 % maamme keskitetysti järjestetystä talousveden toimituksesta. Huoltovarmuusorganisaation vesihuoltopoolin toimisto on Vesilaitosyhdistyksessä.

Puhtaan talousveden toimitus ja jätevesien asianmukainen käsittely ovat välttämättömyyspalveluja, jotka turvaavat suoraan ja välillisesti terveyttämme, ehkäisevät ympäristöhaittoja ja ovat edellytys yhteiskunnan toiminnalle kotitalouksissa, palveluissa ja teollisuudessa. Suomen kotitalouksista noin 90 % saa talousvetensä vesilaitosten toimittamana ja 80 % suomalaisten tuottamasta jätevedestä johdetaan keskitetysti käsiteltäväksi jätevedenpuhdistamoille. Sairaanhoidon ja terveydenhuollon toimijoista vielä suurempi osuus on riippuvaisia vesihuoltolaitosten palveluista. Kaikki vesihuoltolaitokset ovat omille asiakkailleen kriittisiä palveluntuottajia, sillä mikään muu toimija ei pysty kiinteään infrastruktuuriin perustuvaa palvelua tuottamaan. Häiriötön vesihuoltopalvelu edellyttää häiriötöntä sähkönsaantia.

Yhteiskunnan toiminnan kannalta on asetusesityksen etusijajärjestyksen mukaisesti tärkeää, että vesihuollon sähkönkäyttökohteet otetaan huomioon sähköverkko-yhtiöiden varautumissuunnitelmissa. Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota, että esityksen 2 §:n kirjaus ”1) huoltovarmuuskriittisten vesihuoltolaitosten keskeiset kohteet” ei ole lainsäädännössä määritelty termi tai käsite, eikä ole olemassa yksiselitteistä vesihuoltolaitosten huoltovarmuuskriittisyyden luokitusta. Ja kuten edellä toimme esiin, jokainen vesihuoltolaitos on omille asiakkailleen kriittinen

palveluntuottaja. Ehdotamme tämän sijaan seuraavaa määrittelyä vesihuollon järjestämisen osalta: ”keskeiset kohteet yhdyskuntien vesihuoltopalveluiden turvaamiseksi”.

Vesihuoltopalvelun turvaamiseksi keskeiset sähkökäyttökohteet vaihtelevat eri vesihuoltolaitosten järjestelmissä, joten ne pitää määritellä järjestelmäkohtaisesti. Joillekin kohteille on kriittistä keskeytyksetön sähkönsaanti ja toisissa kohteissa ongelma eskaloituu vesihuoltopalvelun häiriöksi vasta sähkökatkon pitkittyessä. Yhdyskuntien vesihuoltopalveluiden turvaamiseksi keskeisiä kohteita voivat järjestelmien varastokapasiteetin ja paikallisen topografian mukaan olla esimerkiksi:

- Kapasiteetiltaan välttämättömät vedenottamot.
- Kapasiteetiltaan ja käsittelyltään välttämättömät vedenkäsittelylaitokset ja/tai veden laadun varmistamisen kannalta kriittiset vedenkäsittelyn vaiheet.
- Veden toimituksen kannalta välttämättömät paineenkorottamot. Tilanteet, joissa vesijohtoverkosto päätyy laajasti paineettomaksi pitää pyrkiä estämään, sillä tilanne aiheuttaa vaaran verkoston likaantumisen ja rikkoutumisille ja aiheuttaa mittavat jälkitoimet verkoston puhtauden ja käyttökunnon varmistamiseksi.
- Viemäriverkoston toiminnan kannalta välttämättömät pumppaamot. Välttämättöminä voidaan pitää sellaisia pumppaamoja, joilta ylivuodot aiheuttavat välittömän terveyshaitan, pohjaveden likaantumisen vaaran tai pitkäkestoisen ympäristöhaitan.
- Jätevedenpuhdistuksen ja lietteenkäsittelyn välttämättömät vaiheet sekä sisäiset pumppaukset. Sähköpulatilanteessa kokonaisenergiankulutuksen kannalta voi olla järkevää, ettei sähkönsyöttöä katkaista mädättämiseltä, joilla on omaa energiantuotantoa.
- Järjestelmän valvonnan ja ohjauksen kannalta tärkeät kohteet.
- Talvella joidenkin kohteiden lämmitys veden jäätyksen estämiseksi.

Vesihuoltolaitokset tunnistavat järjestelmiensä eri sähkökäyttökohteiden kriittisyyden ja tämä tieto on toimitettavissa sähköverkkoyhtiöille. Vesihuoltolaitokset varautuvat sähkökatkoihin myös omalla varavoimalla, mutta keskeisten sähkökäyttöpaikkojen runsaan lukumäärän vuoksi varavoimalla ei tyypillisesti voida kattaa koko vesihuoltojärjestelmää. Paikallisesti onkin tärkeää sopia sähköverkkoyhtiön ja vesihuoltolaitoksen kanssa järjestelyistä erilaisissa sähkökatkotilanteissa, jotta häiriöt asiakkaiden vesihuoltopalveluun saadaan minimoitua.

Liikanen Riina
Suomen Vesilaitosyhdistys ry